

รายละเอียดโครงการและแผนปฏิบัติงาน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี – กรมพัฒนาที่ดิน (อพ.สธ. – พด.)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายละเอียดโครงการและแผนปฏิบัติงานกรมพัฒนาที่ดิน
เพื่อร่วมสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – กรมพัฒนาที่ดิน (อพ.สธ. – พด.)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และได้รับพระราชานุญาตให้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานตามแผนแม่บท ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) โดยมีทิศทางการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ ตามกรอบแผนแม่บทที่วางไว้ในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากรของประเทศไทยให้ยั่งยืน เพื่อให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อประเทศไทย และประชาชนชาวไทย ในการใช้ประโยชน์ทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ สร้างความพร้อมของมาตรการเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช

กรมพัฒนาที่ดินได้วางกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ประกอบด้วยกิจกรรมภายใต้กรอบ การดำเนินงาน ๓ กรอบ ๖ กิจกรรม ๑๑ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒,๙๒๐,๐๐๐ บาทประกอบด้วย

๑. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

โครงการปกป้องทรัพยากร (FoA๑) ในพื้นที่ป่าธรรมชาติ/ป่าดั้งเดิม ในพื้นที่ของสำนักงานเขตพัฒนาที่ดิน และสถานีพัฒนาที่ดิน จำนวน ๖๒ แห่ง

โครงการจัดทำเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ (FoA๑) จำนวน ๑ แห่ง

กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

โครงการสำรวจ เก็บรวบรวมทรัพยากร (FoA๒) ในบริเวณพื้นที่รอบหน่วยงานในรัศมี ๕๐ กิโลเมตร ของสำนักงานเขตพัฒนาที่ดิน และสถานีพัฒนาที่ดิน จำนวน ๒๓ แห่ง

กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

โครงการบำรุงรักษาแปลงปลูกรักษาทรัพยากร (FoA๓) ในแปลงปลูกรักษาเดิมสำนักงานเขตพัฒนาที่ดิน และสถานีพัฒนาที่ดิน จำนวน ๒๓ แห่ง

๒. กรอบการใช้ประโยชน์

กิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

โครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ (FoA๕) จำนวน ๑ ระบบ

๓. กรอบการสร้างจิตสำนึก

กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

โครงการบำรุงรักษาและปรับปรุงข้อมูลในพิพิธภัณฑ์ดิน (FoA๗) จำนวน ๑๕ แห่ง

กิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

โครงการศึกษาสถานภาพของดินและอนุรักษ์ทรัพยากรดินในพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (FoA๘) จำนวน ๖๒ แห่ง

โครงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (FoA๘) จำนวน ๑๕๔ แห่ง

โครงการการจัดการประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ.

โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ อพ.สธ. ผ่านสื่อต่าง ๆ (FoA๘)

โครงการการจัดทำ/ดูแล เว็บไซต์ อพ.สธ. (FoA๘)

**แผนปฏิบัติการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดย กรมพัฒนาที่ดิน
ภายใต้กรอบแผนแม่บท ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔)**

กิจกรรม	โครงการ	แผนการดำเนินงาน	เป้าหมาย	หน่วยนับ	งบประมาณ ปี ๒๕๗๐ (บาท)	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
F๑A๑	๑. กิจกรรม ปลูกพืชหายาก	- พื้นที่ปลูกพืชหายาก ในสำนักงานพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดิน และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๖๒	แห่ง	๔๕๐,๐๐๐	- สำนักงานพัฒนาที่ดิน - สถานีพัฒนาที่ดิน - ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
	๒. กิจกรรม จัดทำเส้นทาง เดินป่าศึกษา ธรรมชาติ	- จัดทำเส้นทางเดินป่า	๑	แห่ง	๑๐๐,๐๐๐	- ศูนย์ฯ ชัยพัฒนา
	จำนวน ๒ โครงการ				๕๕๐,๐๐๐	
F๑A๒	๑. กิจกรรม การสำรวจ เก็บรวบรวม พันธุกรรม หายาก กายภาพ ชีวภาพ	- สำรวจเก็บรวบรวม พันธุกรรม หายาก กายภาพและชีวภาพ ภายในรัศมี ๕๐ กม. รอบบริเวณสหข./ สหค./ศูนย์ฯ	๒๓	แห่ง	๕๐,๐๐๐	- สำนักงานพัฒนาที่ดิน - สถานีพัฒนาที่ดิน - ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
	จำนวน ๑ โครงการ				๕๐,๐๐๐	
F๑A๓	๑. กิจกรรม ปลูกรักษา พันธุกรรมพืชที่ ได้จาก การสำรวจ เก็บรวบรวม	- ปลูกรักษาพันธุกรรม พืชที่ได้จากการสำรวจ เก็บรวบรวม	๒๓	แห่ง	๒๕๐,๐๐๐	- สำนักงานพัฒนาที่ดิน - สถานีพัฒนาที่ดิน - ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
	จำนวน ๑ โครงการ				๒๕๐,๐๐๐	
F๒A๕	๑. กิจกรรมศูนย์ ข้อมูลทรัพยากร จัดทำและ เชื่อมโยงข้อมูล โครงการ อพ.สธ. - กรมพัฒนาที่ดิน	- ข้อมูลกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ - ระบบฐานข้อมูล โครงการ อพ.สธ. - กรมพัฒนาที่ดิน	๑	ระบบ	-	- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร - กองแผนงาน - กองสำรวจดินและวิจัย ทรัพยากรดิน - กองวิจัยและพัฒนาการ จัดการที่ดิน
	จำนวน ๑ โครงการ				-	

กิจกรรม	โครงการ	แผนการดำเนินงาน	เป้าหมาย	หน่วยนับ	งบประมาณ ปี ๒๕๖๔ (บาท)	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
FnA๗	๑. กิจกรรม บำรุงรักษา และปรับปรุง ข้อมูลใน พิพิธภัณฑ์ดิน ๑.๑ พิพิธภัณฑ์ดิน (กทผ.) ๑.๒ พิพิธภัณฑ์ดิน (ส่วนภูมิภาค)	- ปรับปรุงข้อมูล ในพิพิธภัณฑ์ดิน - บำรุงรักษาพิพิธภัณฑ์ดิน - จัดนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับการ การดำเนินงานของ อพ.สธ. - ดูแลรักษานิทรรศการ ถาวรเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของ อพ.สธ.	๑๕	แห่ง	๘๐๐,๐๐๐	- สำนักงานเลขานุการกรม - สำนักงานพัฒนาที่ดิน - ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
	จำนวน ๑ โครงการ				๘๐๐,๐๐๐	
FnA๘	๑. โครงการศึกษา สถานภาพของดิน และอนุรักษ์ ทรัพยากรดิน ในพื้นที่โครงการ อนุรักษ์ พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	สนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลดิน ๑) เก็บข้อมูลการสะสม คาร์บอนของเศษพืช ๒) เก็บตัวอย่างความ หลากหลายของสัตว์หน้าดิน ๓) กิจกรรมของสิ่งมีชีวิต ในดิน ด้วยวิธีการฝัง Bait lamin	๖๒	แห่ง	๕๐๐,๐๐๐	- สพข./ สพด./ ศูนย์ฯ ที่เข้าร่วม โครงการปกป้องทรัพยากร - กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน - สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อ การพัฒนาที่ดิน - ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร - กองแผนงาน
	๒. สร้าง จิตสำนึกในการ อนุรักษ์ ทรัพยากรให้แก่ สมาชิกสวน พฤกษศาสตร์ โรงเรียน	- ถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการพัฒนาที่ดินให้กับ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน	๑๕๔	แห่ง	๗๗๐,๐๐๐	- สถานีพัฒนาที่ดิน ๗๗ จังหวัด
	๓. การจัดการ ประชุมวิชาการ และนิทรรศการ อพ.สธ.	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานโครงการ อพ.สธ. ของกรมพัฒนาที่ดิน	๑	โครงการ	๑๐๐,๐๐๐	หน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดิน ที่เป็นเจ้าภาพร่วมจัดงาน กับ อพ.สธ.
	๔. การเผยแพร่ สื่อต่าง ๆ เช่น การทำหนังสือ วีดิทัศน์	- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานโครงการ อพ.สธ. ผ่านสื่อต่าง ๆ	เพื่อ สนับสนุน งานใน กิจกรรม ต่าง ๆ ของ อพ.สธ./ ระบุจำนวน		-	- สำนักงานเลขานุการกรม

กิจกรรม	โครงการ	แผนการดำเนินงาน	เป้าหมาย	หน่วยนับ	งบประมาณ ปี ๒๕๖๘ (บาท)	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
FnA๘	๕. การจัดทำ/ ดูแล เว็บไซต์ อพ.สธ.	- ประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงานสนอง พระราชดำริ อพ.สธ.	เพื่อ ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน สนอง พระราชดำริ อพ.สธ.		-	- สำนักงานเลขานุการกรม - ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร
	จำนวน ๔ โครงการ				๑,๒๗๐,๐๐๐	
	รวมทั้งสิ้น ๖ กิจกรรม ๑๑ โครงการ			รวมทั้งสิ้น	๒,๙๒๐,๐๐๐	

คำอธิบายเพิ่มเติม

F: Frame กรอบการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- F๑ กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร
- F๒ กรอบการใช้ประโยชน์
- F๓ กรอบการสร้างจิตสำนึก

A: Activity กิจกรรม ประกอบด้วย

- A๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร
- A๒ กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร
- A๓ กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร
- A๔ กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร
- A๕ กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร
- A๖ กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร
- A๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร
- A๘ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

โครงการปกป้องทรัพยากร (F๑A๑)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปกป้องพื้นที่ป่าธรรมชาติให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ โดยดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ - ๑๒ และสถานีพัฒนาที่ดิน) จากนั้นมีการสำรวจขึ้นทะเบียน ทำรหัสประจำต้นไม้ และทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ ซึ่งหากรักษาป่าดั้งเดิมไว้ได้ ก็จะรักษาพันธุกรรมดั้งเดิม ซึ่งจะทำให้การศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไปเมื่อมีความพร้อม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อรักษาทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากรในพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดิน
๓. เพื่อให้ทราบความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร อพ.สธ. - พด. และบูรณาการข้อมูลไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

เป้าหมาย

พื้นที่ปกป้องทรัพยากร อพ.สธ. - พด. ในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดินรวม ๖๒ แห่ง ได้รับการปกป้องให้เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต
๒. สถานีพัฒนาที่ดิน
๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

สถานที่ดำเนินการ

ลำดับที่	หน่วยงาน
๑	ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ
๒	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
๓	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม
๔	สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท
๕	สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี
๖	สถานีพัฒนาที่ดินจันทบุรี
๗	สถานีพัฒนาที่ดินชลบุรี
๘	สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา
๙	สถานีพัฒนาที่ดินตราด
๑๐	สถานีพัฒนาที่ดินระยอง
๑๑	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑๒	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ

ลำดับที่	หน่วยงาน
๑๓	สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์
๑๔	สถานีพัฒนาที่ดินสุรินทร์
๑๕	สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ
๑๖	สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด
๑๗	สถานีพัฒนาที่ดินยโสธร
๑๘	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ
๑๙	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
๒๐	สถานีพัฒนาที่ดินนครพนม
๒๑	สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี
๒๒	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕
๒๓	สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น
๒๔	สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี
๒๕	สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย
๒๖	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
๒๗	สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร
๒๘	สถานีพัฒนาที่ดินหนองบัวลำภู
๒๙	สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ
๓๐	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
๓๑	สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่
๓๒	สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
๓๓	สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
๓๔	สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน
๓๕	โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
๓๖	ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเกษตรวิสัย จ.เชียงใหม่
๓๗	สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
๓๘	สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก
๓๙	สถานีพัฒนาที่ดินเลย
๔๐	สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์
๔๑	สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์
๔๒	สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์
๔๓	สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร
๔๔	สถานีพัฒนาที่ดินตาก
๔๕	สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย
๔๖	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี
๔๗	สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์
๔๘	ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๔๙	ศูนย์ปฏิบัติการโครงการจัดพัฒนาที่ดินฯ (หนองพลับ - กลัดหลวง)
๕๐	ศูนย์ปฏิบัติการจัดการที่ดินชัยพัฒนา - แม่ฟ้าหลวง
๕๑	สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี

ลำดับที่	หน่วยงาน
๕๒	สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
๕๓	สถานีพัฒนาที่ดินพังงา
๕๔	สถานีพัฒนาที่ดินระนอง
๕๕	สำนักงานพัฒนาที่ดิน ๑๒
๕๖	สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส
๕๗	สถานีพัฒนาที่ดินสตูล
๕๘	สถานีพัฒนาที่ดินตรัง
๕๙	สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี
๖๐	สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา
๖๑	สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง
๖๒	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐

รูปแบบกิจกรรม

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่กิจกรรมปกปักทรัพยากร

๑. เป็นพื้นที่ที่อยู่ภายในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต หรือสถานีพัฒนาที่ดินเท่านั้น
๒. เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิม ที่ยังไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลง บุกรุก หรือมีการนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น

หมายเหตุ : พื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่ปกปักทรัพยากร จะไม่สามารถใช้ประโยชน์ด้านอื่นได้ นอกจากการสำรวจและเก็บรวบรวมความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งนี้หากมีความประสงค์ที่จะใช้พื้นที่ในกิจกรรมอื่น ๆ สามารถดำเนินการแจ้งความประสงค์ไปยัง อพ.สธ. ได้ หากเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการสูญเสียทรัพยากรอันมีค่าจะต้องมีการขอพระราชทานพระราชวินิจฉัยก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

แนวทางการดำเนินงาน

หน่วยงานที่มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรมปกปักทรัพยากร (ดำเนินงานอยู่แล้ว)

๑. พิจารณาทบทวนพื้นที่ใน สพข./สพด./ศูนย์ศึกษาฯ ที่ดำเนินกิจกรรมปกปักทรัพยากร
๒. สำรวจความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในพื้นที่ เช่นความเปลี่ยนแปลงของพันธุ์พืช ความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดิน
๓. จัดทำข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่แต่ละชนิด ในรูปแบบ file digital เพื่อนำเข้าระบบฐานข้อมูล อพ.สธ. - กรมพัฒนาที่ดิน
๔. ซ้อมแซม ดูแลรักษา QR Code แสดงข้อมูลทรัพยากรพืชและลักษณะทางกายภาพของดินในพื้นที่ ที่ติดไว้บนแผ่นป้ายชื่อพรรณไม้ในพื้นที่ปกปักทรัพยากร
๕. ดูแลรักษาพื้นที่ปกปักทรัพยากรให้อยู่ในสภาพเป็นพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ได้รับการปกปักอนุรักษ์ทรัพยากร
๖. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมปกปักทรัพยากร

หน่วยงานที่มีความประสงค์จะดำเนินกิจกรรมปกป้องทรัพยากร (ไม่เคยดำเนินงานมาก่อน)

๑. พิจารณาพื้นที่ที่เข้าหลักเกณฑ์พื้นที่ปกป้องทรัพยากร จัดทำแนวเขตและกำหนดขอบเขตพื้นที่ปกป้องทรัพยากรพร้อมป้ายชื่อโครงการฯ
๒. สำรวจ และจัดทำรหัสประจำต้นไม้ ทำรหัสพิกัด ของทรัพยากรแต่ละชนิด เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในพื้นที่ของ สพข./สพด./ศูนย์ศึกษาฯ โดยจัดทำเป็น file digital เพื่อนำเข้าระบบฐานข้อมูล อพ.สธ. – พด. และจัดทำป้ายเล็กบอกชื่อพันธุ์ไม้แต่ละชนิด
๓. สำรวจดิน และจัดทำข้อมูลดินในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร
๔. จัดทำแผนผังพื้นที่โครงการฯ โดยระบุขอบเขตของทุกกิจกรรม อพ.สธ. – พด. ที่มีในพื้นที่
๕. ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร
๖. รวบรวมข้อมูล จัดทำ QR Code เชื่อมโยงข้อมูลพืช ดิน วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชนิดพืช
๗. ติด QR Code ไว้บนแผ่นป้ายชื่อพรรณไม้ในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร
๘. ดูแลรักษาพื้นที่ปกป้องทรัพยากรให้อยู่ในสภาพเป็นพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ได้รับการปกป้องอนุรักษ์ทรัพยากร
๙. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมปกป้องทรัพยากร

งบประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ บาท

- ค่าใช้จ่ายสำหรับบำรุงรักษาพื้นที่ปกป้องทรัพยากร
- ค่าจัดทำป้ายบอกพันธุ์พืชในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร
- ค่าจัดทำแนวเขตและป้ายขอบเขตพื้นที่โครงการปกป้องทรัพยากร
- ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำ QR Code

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สร้างจิตสำนึกในการรักษา อนุรักษ์ ดูแลพันธุ์ไม้ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อสืบสานให้คงอยู่สืบต่อไป
๒. พื้นที่ป่าธรรมชาติได้รับการปกป้องให้คงอยู่ในสภาพป่าดั้งเดิม

โครงการสำรวจ เก็บรวบรวมทรัพยากร (FoA๒)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างทรัพยากร อาทิ พันธุ์พืชท้องถิ่น พันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์ ในบริเวณพื้นที่รอบหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ - ๑๒ และสถานีพัฒนาที่ดิน) ในรัศมี ๕๐ กิโลเมตร โดยเก็บรวบรวมตัวอย่าง ศึกษาและขยายพันธุ์ต่อไป เพื่อนำไปศึกษา ขยายพันธุ์ และปลูกรักษาทรัพยากรต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรภายใต้รัศมี ๕๐ กิโลเมตร ในพื้นที่โดยรอบสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดิน

เป้าหมาย

สำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรภายใต้รัศมี ๕๐ กิโลเมตร ในพื้นที่โดยรอบสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ รวม ๒๑ แห่ง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ - ๑๒
๒. สถานีพัฒนาที่ดิน
๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

สถานที่ดำเนินการ

ลำดับที่	สถานที่ดำเนินงาน
๑	สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี
๒	สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
๓	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม
๔	สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา
๕	สถานีพัฒนาที่ดินตราด
๖	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
๗	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
๘	สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์
๙	สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด
๑๐	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
๑๑	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
๑๒	สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ
๑๓	สถานีพัฒนาที่ดินน่าน
๑๔	สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์
๑๕	สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี
๑๖	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี
๑๗	สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์

ลำดับที่	สถานที่ดำเนินงาน
๑๘	ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑๙	สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
๒๐	สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี
๒๑	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒
๒๒	สถานีพัฒนาที่ดินยะลา
๒๓	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐

รูปแบบกิจกรรม

๑. สำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างพันธุ์พืช ดินบริเวณที่ต้นไม้อายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป สภาพแวดล้อมโดยรอบต้นไม้อายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ในบริเวณรัศมีอย่างน้อย ๕๐ กิโลเมตร จาก สพข./สพด./ศูนย์ศึกษาฯ หรือพื้นที่ที่กำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงเช่น พื้นที่กำลังจะสร้างอ่างเก็บน้ำ พื้นที่สร้างถนน หรือพื้นที่อื่นๆ ที่จะถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิม

๒. จัดทำข้อมูลพันธุ์พืช ข้อมูลดินบริเวณที่ต้นไม้อายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป สภาพแวดล้อมโดยรอบต้นไม้อายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่สำรวจ

๓. นำตัวอย่างพันธุ์พืชจากการสำรวจ มาศึกษาและขยายพันธุ์ต่อไปในกิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

๔. รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายการผลการดำเนินงานกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท

- ค่าใช้จ่ายในการสำรวจพื้นที่ พันธุ์พืช
- ค่าใช้จ่ายในการสำรวจดิน
- ค่าใช้จ่ายในการจัดทำ และรวบรวมข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พืชท้องถิ่น พืชหายาก ได้รับการเก็บข้อมูลและขยายพันธุ์
๒. พืชในพื้นที่ที่กำลังจะปรับเปลี่ยนสภาพไปเป็นอ่างเก็บน้ำ หรือถนน ได้รับการจัดเก็บข้อมูลและขยายพันธุ์

โครงการปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชที่ได้จากการสำรวจเก็บรวบรวม (F๑A๓)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการเรียนรู้ ทรัพยากร กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมที่ ๑ ปกป้องทรัพยากร และกิจกรรมที่ ๒ สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร โดยการนำพันธุ์กรรมพืชจากพื้นที่ปกปัก และที่ได้จากการสำรวจและเก็บรวบรวม ไปเพาะปลูกในพื้นที่ที่ปลอดภัย ได้แก่ จัดทำแปลงปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชในพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดิน หรือพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์และพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อนำพันธุ์กรรมพืชมาเพาะพันธุ์ ปลูกในพื้นที่ที่ปลอดภัย ในแปลงปลูกรักษาของ สพข./สพด./ศูนย์ศึกษาฯ และพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชฯ
๓. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชน ประชาชนรู้คุณค่าประโยชน์ของพรรณไม้ท้องถิ่นของตนเอง
๔. เพื่อแจกจ่ายกล้าไม้หรือเมล็ดพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ต่อไป

เป้าหมาย

ปลูกและบำรุงรักษาทรัพยากรในแปลงปลูกรักษาทรัพยากร ๒๒ แห่ง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต
๒. สถานีพัฒนาที่ดิน
๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

สถานที่ดำเนินการ

ลำดับที่	สถานที่ดำเนินงาน
๑	สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี
๒	สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
๓	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม
๔	สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา
๕	สถานีพัฒนาที่ดินตราด
๖	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
๗	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
๘	สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์
๙	สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด
๑๐	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
๑๑	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
๑๒	สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ
๑๓	สถานีพัฒนาที่ดินน่าน
๑๔	สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์
๑๕	สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี
๑๖	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี

ลำดับที่	สถานที่ดำเนินงาน
๑๗	สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์
๑๘	ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑๙	สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
๒๐	สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี
๒๑	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒
๒๒	สถานีพัฒนาที่ดินยะลา
๒๓	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระยะเวลาการดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

รูปแบบกิจกรรม

หน่วยงานที่มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร (ดำเนินงานอยู่แล้ว)

๑. ดูแลและบำรุงรักษาแปลงปลูกรักษาทรัพยากร พร้อมระบุพิกัดของพื้นที่การดำเนินงาน
๒. ปรับปรุงซ่อมแซมป้ายบอกชื่อพื้นที่ในแต่ละชนิดในแปลงปลูกรักษาทรัพยากร
๓. ปรับปรุงข้อมูลพื้นที่พืช ข้อมูลดิน ให้เป็นปัจจุบัน
๔. รวบรวมและจัดทำข้อมูลในรูปแบบ digital file เพื่อนำเข้าระบบฐานข้อมูล อพ.สธ. – พด.
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

หน่วยงานที่มีความประสงค์จะดำเนินกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร (ไม่เคยดำเนินงานมาก่อน)

๑. กำหนดพื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากร
๒. จัดทำแปลงปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช ในพื้นที่ สพข./สพด./ศูนย์ศึกษาฯ ระบุพิกัดของพื้นที่การดำเนินงาน พร้อมจัดทำป้ายบอกชื่อพื้นที่ในแต่ละชนิดในแปลงปลูกรักษาทรัพยากร
๓. สำรวจดิน และจัดทำข้อมูลดินในแปลงปลูกรักษาแต่ละพื้นที่
๔. รวบรวมและจัดทำข้อมูลพื้นที่พืช ข้อมูลดิน ในรูปแบบ digital file เพื่อนำเข้าระบบฐานข้อมูล อพ.สธ. – พด.
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

งบประมาณ ๒๓๐,๐๐๐ บาท

- ค่ากล้าไม้/เมล็ดพันธุ์
- ค่าวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน
- ค่าจัดทำแปลงปลูกรักษา (ป้ายบอกชนิดพืช ค่าจัดเตรียมพื้นที่ทำแปลง)
- ค่าใช้จ่ายสำหรับบำรุงแปลงปลูกรักษาเดิม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พันธุ์พืชท้องถิ่น พันธุ์พืชหายาก พืชเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้รับการอนุรักษ์และปลูกรักษาพันธุ์ในพื้นที่ปลอดภัย
๒. พันธุ์พืชท้องถิ่น พันธุ์พืชหายาก พืชเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้รับการขยายพันธุ์เพื่อการศึกษาและวิจัย
๓. พันธุ์พืชท้องถิ่น พันธุ์พืชหายาก พืชเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้รับการขยายพันธุ์ไว้สำหรับแจกจ่ายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากร

โครงการศูนย์ข้อมูลทรัพยากร (F๒A๕)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร เป็นการจัดทำข้อมูลทรัพยากร โดยดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรต่าง ๆ จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. โดยบันทึกลงในระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่น ๆ ได้ เพื่อสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรให้ยั่งยืนต่อไป กรมพัฒนาที่ดินในฐานะหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน จึงได้จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรดิน รวมไปถึงข้อมูลอื่นที่ตามภารกิจที่กรมฯ ได้ดำเนินการและเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อมีฐานข้อมูลดิน ฐานข้อมูลหญ้าแฝก และข้อมูลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ที่สามารถสืบค้น และนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรได้

เป้าหมาย

มีฐานข้อมูลด้านทรัพยากรดินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๒. กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน
๓. กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
๔. กองแผนงาน

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐

รูปแบบกิจกรรม

๑. จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลดิน
๒. จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลหญ้าแฝก
๓. จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลกิจกรรมที่กรมฯ ดำเนินการ และเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
๔. เชื่อมโยงฐานข้อมูลดิน หญ้าแฝก และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการโครงการฯ จัดทำและปรับปรุงเป็นระบบฐานข้อมูลโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

งบประมาณ

- ไม่ใช้งบประมาณ -

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

มีระบบฐานข้อมูลโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สามารถเชื่อมโยงและสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรดินไปใช้ประโยชน์ได้

โครงการบำรุงรักษาและปรับปรุงข้อมูลในพิพิธภัณฑสถาน (FmAn)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการสร้างความมั่นคง ๗ กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร งานพิพิธภัณฑสถาน กรมพัฒนาที่ดิน ได้มีการจัดสร้างพิพิธภัณฑสถาน เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้สำหรับ ประชาชน เกษตรกร และนักเรียน นักศึกษา อีกทั้งเป็นเครื่องมือให้เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ใช้ประกอบการอธิบายวิธีการจัดการดิน การปรับปรุงบำรุงดิน ตลอดจนการอนุรักษ์ดินและน้ำ กรมพัฒนาที่ดินมีพิพิธภัณฑสถานในพื้นที่ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๕ แห่ง แต่เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานที่ดำเนินการจัดทำแล้วนั้น มีการเสื่อมโทรมได้ตามกาลเวลา หากขาดการซ่อมแซม บำรุงรักษา และในอนาคตรมมือความรู้ใหม่ด้านทรัพยากรดิน ต้องมีการเพิ่มเติมข้อมูล หรือถ่ายทอดในรูปแบบที่ทันสมัยยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง และบำรุงรักษาพิพิธภัณฑสถานให้คงอยู่ในสภาพที่สวยงามพร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรดินได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านทรัพยากรดินในรูปแบบของพิพิธภัณฑสถาน
๓. เพื่อซ่อมแซม บำรุงรักษาพิพิธภัณฑสถานให้คงอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน
๔. เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดินให้ทันสมัยอยู่เสมอ

เป้าหมาย

บำรุงรักษาและปรับปรุงข้อมูลในพิพิธภัณฑสถานในพื้นที่ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม
๒. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ - ๑๒
๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๔. ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๕. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สถานที่ดำเนินการ

พิพิธภัณฑสถานในพื้นที่ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๕ แห่ง

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๐

รูปแบบกิจกรรม

๑. งานพิพิธภัณฑสถานชาติที่มีชีวิต ดำเนินการโดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำแปลงสาธิตการปลูกรักษาเพื่อการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาฯ
๒. จัดทำ ดูแลและบำรุงรักษา นิทรรศการเกี่ยวกับการดำเนินงาน อพ.สธ. - พด. ในพิพิธภัณฑสถาน
๓. ดูแลและบำรุงรักษา ซ่อมแซมพิพิธภัณฑสถานในส่วนที่ชำรุด ให้มีสภาพพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรดินอยู่เสมอ
๔. จัดทำ และเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดินในพิพิธภัณฑสถาน
๕. ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าเยี่ยมชม และสรุปผล

งบประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

- ปรับปรุงข้อมูลในพิพิธภัณฑ์ดิน ๑๕ แห่ง
- บำรุงรักษาพิพิธภัณฑ์ดิน ๑๕ แห่ง
- ดูแลรักษานิทรรศการถาวรเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อพ.สธ. ๑๕ แห่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พิพิธภัณฑ์ดินได้รับการดูแลรักษาและปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย พร้อมทั้งจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจ

๒. เผยแพร่พระราชกรณียกิจ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร

๓. เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่ได้เข้ารับการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ดิน มีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร

โครงการศึกษาสภาพของดินและอนุรักษ์ทรัพยากรดินในพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (FnA๘)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร กรมพัฒนาที่ดินในฐานะหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านทรัพยากรดินได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการบำรุง รักษา และดูแลทรัพยากรดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และเป็นการสนองพระราชดำรินี้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรจึงได้ดำเนินการศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพของดินในพื้นที่โครงการปกปักทรัพยากร ป่าธรรมชาติ/ป่าดั้งเดิม พื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ และศูนย์ปฏิบัติการโครงการเกษตรวิชญา รวมทั้งสิ้นจำนวน ๖๒ แห่ง จะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้สมดุลของระบบนิเวศ และความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ ความหลากหลายของจุลินทรีย์ดินในด้านชนิดและปริมาณ และสามารถนำไปการต่อยอดในด้านการพัฒนาที่ดิน เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่ต้นแบบของการจัดการดิน ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของดินในพื้นที่โครงการปกปักทรัพยากร โดยความหลากหลายทางชีวภาพของดิน ที่มีสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เช่น แบคทีเรีย รา กิ้งกือ ไส้เดือนดิน และแมลง จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อาหารในดิน เกิดกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์สาร การหมุนเวียนของธาตุอาหารในดิน ส่งผลต่อการปรับปรุงดิน อนุรักษ์ดินและน้ำ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากรของประเทศไทยให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
- ๒.๒ เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพทรัพยากรดินที่สำรวจเก็บรวบรวมและรักษาไว้ในพื้นที่โครงการปกปักทรัพยากร โดยการเก็บและรวบรวมข้อมูลสมบัติดินทางกายภาพ สมบัติดินทางเคมี และสมบัติดินทางชีวภาพ
- ๒.๓ เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรที่อาจนำไปสู่การพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ สายพันธุ์จุลินทรีย์ ตามแนวพระราชดำริ และมีแนวทางนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยที่ทรัพยากรไม่สูญหายไป
- ๒.๔ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรดินในพื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

เป้าหมาย

พื้นที่โครงการปกปักทรัพยากร ป่าธรรมชาติ/ป่าดั้งเดิม พื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ๖๒ แห่ง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. กองแผนงาน
๒. กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน
๓. สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน
๔. สพข./ สพด./ ศูนย์ฯ ที่เข้าร่วม โครงการปกปักทรัพยากร

สถานที่ดำเนินการ

ลำดับที่	หน่วยงาน
๑	ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ
๒	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
๓	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม
๔	สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท
๕	สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี
๖	สถานีพัฒนาที่ดินจันทบุรี
๗	สถานีพัฒนาที่ดินชลบุรี
๘	สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา
๙	สถานีพัฒนาที่ดินตราด
๑๐	สถานีพัฒนาที่ดินระยอง
๑๑	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑๒	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
๑๓	สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์
๑๔	สถานีพัฒนาที่ดินสุรินทร์
๑๕	สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ
๑๖	สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด
๑๗	สถานีพัฒนาที่ดินยโสธร
๑๘	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ
๑๙	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
๒๐	สถานีพัฒนาที่ดินนครพนม
๒๑	สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี
๒๒	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๕
๒๓	สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น
๒๔	สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี
๒๕	สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย
๒๖	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
๒๗	สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร
๒๘	สถานีพัฒนาที่ดินหนองบัวลำภู
๒๙	สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ
๓๐	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
๓๑	สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่
๓๒	สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
๓๓	สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
๓๔	สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน
๓๕	โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
๓๖	ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเกษตรวิสัย จ.เชียงใหม่
๓๗	สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
๓๘	สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก

ลำดับที่	หน่วยงาน
๓๙	สถานีพัฒนาที่ดินเลย
๔๐	สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์
๔๑	สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์
๔๒	สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์
๔๓	สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร
๔๔	สถานีพัฒนาที่ดินตาก
๔๕	สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย
๔๖	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี
๔๗	สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์
๔๘	ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๔๙	ศูนย์ปฏิบัติการโครงการจัดพัฒนาที่ดินฯ (หนองพลับ - กัดหลวง)
๕๐	ศูนย์ปฏิบัติการจัดการที่ดินชัยพัฒนา - แม่ฟ้าหลวง
๕๑	สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี
๕๒	สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
๕๓	สถานีพัฒนาที่ดินพังงา
๕๔	สถานีพัฒนาที่ดินระนอง
๕๕	สำนักงานพัฒนาที่ดิน ๑๒
๕๖	สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส
๕๗	สถานีพัฒนาที่ดินสตูล
๕๘	สถานีพัฒนาที่ดินตรัง
๕๙	สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี
๖๐	สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา
๖๑	สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง
๖๒	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐

รูปแบบกิจกรรม

๑. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้านสมบัติทางกายภาพดิน ได้แก่ เนื้อดิน และความหนาแน่นรวมของดิน และสมบัติทางเคมีดิน ได้แก่ ปริมาณอินทรีย์วัตถุ ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ค่าการนำไฟฟ้า และปริมาณธาตุอาหารหลัก ได้แก่ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม พร้อมทั้งประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน
๒. สํารวจและจำแนกความหลากหลายทางชีวภาพของจุลินทรีย์ดินประเภทราและแบคทีเรีย
๓. เก็บข้อมูลการสะสมคาร์บอนของเศษพืช ได้แก่ ปริมาณคาร์บอนของซากพืชบริเวณหน้าดิน
๔. จัดทำฐานข้อมูลดินที่ได้จากการสำรวจและวิเคราะห์

งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

กิจกรรม	จำนวน	หน่วยนับ	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
			๒๕๗๐	
สำรวจและการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของดิน - จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายจุลินทรีย์ดิน - เก็บข้อมูลการสะสมคาร์บอนของเศษพืช - เก็บข้อมูลความหลากหลายของสัตว์หน้าดิน - กิจกรรมของสิ่งมีชีวิตในดินด้วยวิธีการฝัง Bait Lamina - เก็บข้อมูลปริมาณเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา และแอคติโนมัยซีท	๖๒	แห่ง	๕๐๐,๐๐๐	
รวมงบประมาณ			๕๐๐,๐๐๐	

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พื้นที่ปกป้องทรัพยากรภายในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน และพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ และศูนย์ปฏิบัติการโครงการเกษตรวิสัย สามารถเป็นต้นแบบ (Benchmark) ด้านการจัดการดิน ด้านการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพและพันธุ์พืช ให้กับพื้นที่ในท้องถิ่นได้

๒. สามารถใช้ประโยชน์จากผลการวิเคราะห์สมบัติดินทางกายภาพ ทางเคมี และความหลากหลายทางชีวภาพของดินในการพัฒนาที่ดินด้านการเกษตรในพื้นที่ท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

โครงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (FmAc)

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่แปด (ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๔) ภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร งานอบรม กรมพัฒนาที่ดิน ตระหนักถึงความสำคัญของโรงเรียนซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้นของเยาวชน จึงดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน ให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้แก่เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักรักษา ห่วงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรดิน สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ขยายผลไปสู่ผู้ปกครองและเกษตรกรทั่วไป และพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้กับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
๓. เพื่อปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้แก่เยาวชนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

เป้าหมาย

โรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่มีความประสงค์จะรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สถานีพัฒนาที่ดิน ๗๗ จังหวัด

สถานที่ดำเนินการ

โรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐

รูปแบบกิจกรรม

๑. ประสานกับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อเข้าร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์
๒. สาธิตการใช้ปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจังหวัดละ ๒ แห่ง ให้เกิดความรู้ในการใช้ประโยชน์และสามารถนำไปขยายผลให้กับผู้เกี่ยวข้องได้ด้วย

ทั้งนี้สามารถตรวจสอบข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้ทาง website โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ www.rspg.or.th หัวข้อสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

รูปแบบกิจกรรม

๑. ประสานกับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเพื่อเข้าร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์

๒. สาธิตการใช้ปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจังหวัดละ ๒ แห่ง ให้เกิดความรู้ในการใช้ประโยชน์ และสามารถนำไปขยายผลให้กับผู้เกี่ยวข้องได้ด้วย

ทั้งนี้สามารถตรวจสอบข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้ทาง website โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ www.rspg.or.th หัวข้อสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

งบประมาณ ๗๗๐,๐๐๐ บาท

งบประมาณในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินตามความเหมาะสม ประกอบด้วยค่าวัสดุสาธิตตามความจำเป็น ค่าเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน

๒. นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน

๓. นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีความรู้ในการพัฒนาที่ดินจากการใช้ปัจจัยการผลิตของกรมพัฒนาที่ดินและสามารถนำไปขยายผลต่อผู้เกี่ยวข้องได้

